

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка
доктор юридичних наук, професор
Євген СОБОЛЬ
«26» грудня 2025 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації

Черненка Олександра Володимировича

на тему: «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю
освітніми проєктами у закладах вищої освіти», поданої на здобуття
наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Витяг з протоколу фахового семінару кафедри освітніх наук
Центральноукраїнського державного університету імені Володимира
Винниченка від 26 грудня 2025 року.

ПРИСУТНІ на фаховому семінарі члени кафедри освітніх наук
Центральноукраїнського державного університету імені Володимира
Винниченка:

– Філоненко Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук,
професор, в. о. завідувача кафедри освітніх наук.

– Савченко Наталія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітніх наук.

– Окольніча Тетяна Володимирівна, доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри освітніх наук.

– Дубінка Микола Михайлович, доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітніх наук.

– Бабенко Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри освітніх наук.

– Ляшенко Ростислав Олександрович, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри освітніх наук.

– Черненко Олександр Володимирович, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри освітніх наук.

– Неборак Катерина Олександрівна, ст. викладач кафедри освітніх
наук.

Інші присутні на засіданні фахового семінару кафедри освітніх наук
Центральноукраїнського державного університету імені Володимира
Винниченка:

- Котелянець Наталка Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка;
- Рацул Олександр Анатолійович доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти.
- Мартін Аліна Миколаївна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка.

Порядок денний: обговорення основних наукових результатів дисертації Черненка Олександра Володимировича «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти», поданої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Рецензенти:

- Котелянець Наталка Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка;
- Рацул Олександр Анатолійович доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти.
- Мартін Аліна Миколаївна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка.

Головуючим на засіданні фахового семінару обрано Дубінка Миколу Михайловича, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук.

Дубінка М. М.: Шановні члени кафедри освітніх наук, рецензенти, запрошені. Розпочинаємо засідання: на порядку денному обговорення основних наукових результатів дисертації Черненка Олександра Володимировича «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти», поданої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Дисертація виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (нині кафедра освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка) «Соціально-професійне становлення особистості» (реєстраційний № 0116U003481). Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 2 від 09 жовтня 2023 р.).

Для викладу основних положень дисертаційного дослідження слово надається Черненку Олександру Володимировичу.

Черненко О. В.: Шановні члени кафедри, рецензенти, присутні дозвольте представити вашій увазі результати дисертаційного дослідження на

тему: «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти».

Системна трансформація вищої освіти України, зумовлена євроінтеграційним курсом держави, вимогами Болонського процесу та реаліями воєнного стану, ставить сьогодні перед педагогічною наукою принципово нові складні завдання. Серед пріоритетних напрямів освітньої діяльності особливе місце займає проблема підготовки майбутніх викладачів ЗВО до управління якістю освітніми проєктами. Забезпечення якості освіти слід розглядати з точки зору комплексної управлінської діяльності з планування, організування, мотивації, контролю, координації дій та безперервного вдосконалення освітніх процесів. В умовах, коли понад 70 країн світу інтегрували проєктний менеджмент до систем підготовки педагогічних кадрів (PMI, 2023 р.), а попит на фахівців із управління якістю в освіті щорічно зростає на 12–15% (ENQA, 2022 р.), актуальність проблематики пошуку шляхів покращення професійної підготовки кадрів для вітчизняної педагогічної науки важко переоцінити.

Зрештою, актуальність дослідження підсилюється загальноєвропейською тенденцією до концептуального переосмислення ролі університету як організації, яка сама є суб'єктом і об'єктом управління якістю одночасно. Концепція «університету як навчальної організації», принципи Quality 4.0 та студенто-центрованого підходу формують запит на викладача нового типу – викладача-менеджера якості, здатний не лише навчати, а й системно аналізувати, проєктувати освітню діяльність у ЗВО. Підготовка такого фахівця вимагає переосмислення самої логіки педагогічної освіти – від предметно-дисциплінарної до проєктно-компетентнісної, від репродуктивної до рефлексивно-дослідницької, від індивідуально-педагогічної до організаційно-управлінської. Наведена логіка виступає теоретико-методологічним ядром пропонованого дисертаційного дослідження.

Поняття якості вищої освіти є полісемантичною категорією, яку педагогіка розглядає у трьох взаємодоповнювальних вимірах: нормативно-відповідності (відповідність чинним стандартам та законодавчим вимогам), результативно-компетентнісному (рівень сформованості знань, умінь і ключових компетентностей здобувачів) та процесуально-організаційному (якість організації освітнього процесу й управлінських практик ЗВО). Така багатовимірність унеможливорює однобоке трактування якості освіти і вимагає застосування інтегративних методологічних підходів.

Таким чином, актуальність дослідження визначається необхідністю подолання таких *суперечностей* між:

- суспільною потребою у викладачах ЗВО, здатних ефективно управляти якістю освітніх проєктів в умовах євроінтеграції, цифровізації та воєнного стану, і недостатньою сформованістю відповідних управлінських компетентностей у випускників педагогічних спеціальностей;

- розвиненістю зарубіжного досвіду проєктно-орієнтованої підготовки педагогічних кадрів і відсутністю науково обґрунтованих механізмів його адаптації до умов вітчизняної вищої освіти з урахуванням культурних,

інституційних та соціальних особливостей;

- потенціалом сучасних цифрових технологій, платформ штучного інтелекту і VR/AR-інструментів для підвищення якості підготовки викладачів та їх недостатньою інтегрованою до відповідних освітніх програм ЗВО;

- об'єктивною необхідністю впровадження структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами і недостатньою теоретико-методологічною розробленістю відповідних концептуальних засад у педагогічній науці.

Ефективна підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами можлива за умови реалізації структурно-функціональної моделі, побудованої на засадах інтегративної конвергенції – узгодження універсальних міжнародних стандартів якості з інституційними, культурними та соціальними особливостями освітнього середовища закладу вищої освіти.

Актуальність, недостатня обґрунтованість теоретичних і практичних аспектів розв'язання окресленої проблеми, необхідність усунення визначених суперечностей зумовили вибір теми дисертації – «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами у закладах вищої освіти».

Мета дослідження: теоретичне обґрунтування, розробка та перевірка ефективності системи та її структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проектів ЗВО.

Відповідно до мети **визначено такі завдання дослідження:**

1. Розкрити теоретичні засади управління якістю освітніми проектами у вищій школі та уточнити понятійно-категоріальний апарат дослідження.

2. Здійснити компаративний та контент-аналіз міжнародних практик підготовки викладачів до управління якістю освітніми проектами і розробити рекомендації щодо удосконалення пріоритетних напрямів їх адаптації у вітчизняній системі вищої освіти.

3. Обґрунтувати концептуальні засади дослідження та впровадження системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проектів у ЗВО.

4. Розробити систему підготовки та спроектувати структурно-функціональну модель підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проектів ЗВО у визначених організаційно-педагогічних умовах формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проектів у ЗВО.

5. Визначити методичний та критеріальний апарат оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проектів у ЗВО, реалізований через параметральні метрики за класифікаційними ознаками встановлення відповідності вимогам якості освітніх проектів.

6. Експериментально перевірити ефективність системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами в ЗВО.

Об'єкт дослідження: професійна підготовка майбутніх викладачів у ЗВО.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та практичні засади підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів у ЗВО.

Узагальнимо основні результати дослідження відповідно до логіки поставлених завдань.

Відповідно до першого завдання здійснено теоретичний аналіз філософських, психолого-педагогічних та управлінських підходів до проблеми якості вищої освіти, розкрито еволюцію та інтерпретації основних понять якості, охарактеризовано нормативно-правове забезпечення системи управління якістю освіти, обґрунтовано релятивістський підхід до дослідження систем забезпечення якості та системний підхід до взаємозв'язку їхніх компонентів. Встановлено, що поняття якості вищої освіти є полісемантичною, динамічною категорією, зміст якої трансформується відповідно до соціально-економічних, культурних та технологічних викликів і розглядається у трьох взаємодоповнювальних вимірах: нормативно-відповідності, результативно-компетентнісному та процесуально-організаційному. На основі аналізу понятійно-категоріального апарату сформульовано авторські дефініції базових категорій дослідження: «освітній проєкт» (у вузькому та широкому розумінні), «управління якістю освітніми проєктами» та «готовність майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами». Обґрунтовано авторську концепцію інтегративної конвергенції якості вищої освіти, структуровану на трьох рівнях (стратегічному, тактичному та операційному), а також встановлено, що система забезпечення якості вищої освіти є складним ієрархічно організованим утворенням із сімома структурними та сімома функціональними компонентами, реалізація яких за циклічним принципом PDCA забезпечує синергійний ефект.

Згідно другого завдання здійснено компаративний та контент-аналіз міжнародних практик підготовки викладачів до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти Австрії, Великої Британії, Франції, Німеччини, Нідерландів, Кіпру та США. Вивчення зарубіжного досвіду показало відсутність єдиної універсальної моделі, придатної для механічного перенесення в будь-яке національне середовище. Найбільш ефективними виявилися системи, що поєднують тривале педагогічне стажування, модульно-компетентнісний підхід, систематичне зовнішнє оцінювання за участю стейкхолдерів та розвинену культуру академічної мобільності (Erasmus+, Fulbright). Визначено п'ять пріоритетних напрямів адаптації зарубіжного досвіду до умов вітчизняної педагогічної освіти: впровадження децентралізованих моделей управління проєктним навчанням з наданням ЗВО ширшої автономії; інтеграцію сучасних ІКТ (штучний інтелект, VR/AR-технології, платформи дистанційного навчання) у повний цикл освітніх проєктів; активне залучення роботодавців та зовнішніх стейкхолдерів; розширення програм міжнародної академічної мобільності (у тому числі в дистанційному та гібридному форматах в умовах воєнного стану); впровадження стандартів ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017 та принципів ESG ENQA як нормативної основи внутрішнього

та зовнішнього забезпечення якості. Розроблено рекомендації щодо удосконалення пріоритетних напрямів їх адаптації у вітчизняній системі вищої освіти.

Відповідно до третього завдання обґрунтовано методологічні засади дослідження на основі інтеграції системного, компетентнісного, релятивістського, діяльнісного, особистісно-орієнтованого та порівняльно-педагогічного підходів. Розроблено авторську концепцію інтегративної конвергенції якості вищої освіти, згідно з якою ефективне управління якістю передбачає гармонізацію універсальних міжнародних стандартів з локальними інституційними й культурними особливостями через адаптивну трансформацію, крос-культурний діалог та системне впровадження педагогічних інновацій. Концепція структурована на трьох рівнях: стратегічному (визначення цілей, формування культури якості), тактичному (реалізація конкретних механізмів і процедур) та операційному (моніторинг, оцінювання та коригування). Визначено та науково-обґрунтовано чотири організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО: формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок та професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; впровадження та широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі; забезпечення творчого підходу та можливості для професійного саморозвитку майбутніх викладачів у межах групової науково-дослідницької роботи.

Згідно четвертого завдання розроблено систему підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО та спроектовано структурно-функціональну модель цієї системи. Модель є багатокомпонентною та цілісною і містить п'ять взаємопов'язаних компонентів (блоків): цільовий (мета, завдання, базові й спеціальні принципи, шість методологічних підходів); змістовий (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти готовності; теоретична, практична та методична підготовка); процесуальний (форми, методології – Waterfall, Agile, Hybrid; методи навчання та організаційно-педагогічні умови); технологічний (практико-орієнтовані, контекстні та проєктні технології; цифрові й ІКТ-платформи та традиційні засоби); діагностично-результативний (засоби регулювання якості освіти, критерії, показники, рівні готовності, діагностичний інструментарій). Обґрунтовано чотирикомпонентну структуру готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти) та відповідну трирівневу шкалу її оцінювання.

Відповідно до п'ятого завдання визначено методичний та критеріальний апарат оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами, реалізований через параметральні метрики за класифікаційними ознаками встановлення відповідності вимогам

якості освітніх проєктів. Критеріальну основу апарату становлять чотири критерії, що відповідають компонентам готовності: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний. Для кожного критерію визначено систему показників і діагностичний інструментарій (анкети, тестові завдання, експертні рубрики), що забезпечують вимірюваність та зіставність результатів. Рівень сформованості готовності встановлюється за трирівневою шкалою: високий (4,0–5,0 балів) – повна інтеграція компетентностей, ініціативність і креативність; середній (2,5–3,9 балів) – базові знання й навички з потребою підтримки у складних ситуаціях; низький (1,0–2,4 балів) – фрагментарні знання, слабка мотивація та відсутність рефлексії.

Згідно шостого завдання Експериментально перевірено ефективність системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО. Результати педагогічного експерименту засвідчили статистично значуще зростання рівнів готовності студентів експериментальної групи порівняно з контрольною. Позитивна динаміка простежувалася у посиленні мотиваційно-ціннісного ставлення до управління якістю освітніх проєктів, збагаченні когнітивної бази сучасними стандартами та методологіями, розвитку операційних умінь проєктного менеджменту та формуванні здатності до рефлексії власної управлінської діяльності.

На підставі результатів експериментального дослідження розроблено систему навчально-методичних рекомендацій для удосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів ЗВО до управління якістю освітніми проєктами. Рекомендації передбачають впровадження модульних курсів з інтеграцією циклу PDCA та практичних симуляцій проєктів; активізацію проєктно-орієнтованого навчання через групові завдання з оцінкою за KPI та міжнародними партнерствами; створення комплексної системи діагностики готовності на основі рубрик; посилення ролі цифрових платформ (Moodle, Canvas) для моделювання та моніторингу якості; співпрацю з професійними асоціаціями для стандартизації вимог і розвитку менторства; інтеграцію дослідницьких компонентів з аналізом даних; впровадження гібридних програм менторства для формування емоційного інтелекту та стійкості; міждисциплінарну інтеграцію з психологією, економікою та IT; а також запровадження системи сертифікації за стандартами PMI з портфоліо проєктів та створення університетських центрів якості. Реалізація авторських рекомендацій забезпечить системне підвищення якості підготовки, формування стійких управлінських компетенцій та конкурентоспроможності випускників у динамічному освітньому середовищі.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з адаптацією структурно-функціональної моделі до вимог Quality 4.0 та інтеграцією технологій штучного інтелекту в процеси моніторингу якості освітніх проєктів, що сприятиме автоматизації оцінювання, персоналізації освітніх траєкторій і підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних ЗВО. Доцільним вбачається також поширення розробленої моделі на систему підвищення кваліфікації діючих науково-педагогічних працівників та її адаптація для закладів вищої освіти непедагогічного профілю.

Дякую за увагу!

Здобувачеві було задано 10 запитань, на які доповідач надав обґрунтовані відповіді та пояснення.

Запитання задавали:

Окольніча Тетяна Володимирівна, професор освітніх наук, доктор педагогічних наук, професор. У мене до Вас два запитання. 1. Розкрийте сутність поняття «управління освітнім проєктом» (у вузькому значенні та широкому значенні). 2. Які підходи було покладено в основу класифікації освітніх проєктів?

Черненко О.В.: Дякую за питання. Щодо першого питання варто зазначити, що управління освітнім проєктом (у вузькому значенні) – це діяльність викладача (або команди викладачів), що забезпечує планування, організацію, реалізацію та контроль, а також взаємодію всіх учасників навчально-виховного процесу для досягнення педагогічних цілей через перетворення інноваційних ідей у практичні освітні рішення в межах визначених ресурсних обмежень ЗВО. Управління освітнім проєктом (у широкому значенні) – це інтегрована система педагогічних, організаційних, соціально-психологічних та менеджерських підходів, яка спрямована на створення інноваційного освітнього середовища, де через багаторівневу взаємодію всіх учасників (викладачів, студентів, адміністрації, баз практики, зовнішніх стейкхолдерів) забезпечується комплексний розвиток професійних компетентностей на основі реалізації дидактичних моделей орієнтованих на формування індивідуальних освітніх траєкторій та досягнення якісно нових результатів у сфері вищої освіти з використанням сучасних технологій, методів і засобів навчання.

Відповідаючи на друге запитання, слід зазначити, що систематизовано класифікаційні підходи до освітніх проєктів за критеріями домінуючої діяльності (дослідницька, пошукова, творча, рольова, практично-орієнтована), предметно-змістовної галузі, характеру координації, кількості учасників, тривалості та функції; обґрунтовано роль освітніх проєктів. Обґрунтовано роль освітніх проєктів як дидактичного генератора інновацій, що перетворює науково-теоретичні ідеї на практичні управлінські рішення: сприяє модернізації освітніх програм, впровадженню сучасних дидактичних методик і технологій, а також забезпечує успішну інтеграцію науково-дослідницької діяльності студентів і викладачів у цілісний навчальний процес. Встановлено, що проєктна діяльність формує у здобувачів освіти пізнавальні навички, здатність до самостійного конструювання знань, комунікативні уміння та дослідницьку компетентність.

Філоненко Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри освітніх наук. У мене до Вас два запитання. 1. Які методологічні підходи покладено в основу дослідження та в чому їхній евристичний потенціал? 2. У чому сутність авторської концепції інтегративної конвергенції якості вищої освіти та як вона структурована?

Черненко О.В.: Дякую за запитання. Щодо першого питання варто зазначити, що дослідження ґрунтується на інтеграції шести

взаємодоповнювальних методологічних підходів: системний – дозволяє розглядати підготовку як цілісну систему з п'ятьма блоками; компетентнісний – орієнтує на формування семи інтегрованих управлінських компетентностей; релятивістський – забезпечує аналіз систем якості як контекстуально обумовлених утворень і є методологічним підґрунтям авторської концепції інтегративної конвергенції; діяльнісний – реалізує принцип «від дії до знання» через проєктно-орієнтоване навчання; особистісно-орієнтований – пріоритет розвитку особистості, рефлексії та саморозвитку; порівняльно-педагогічний – уможливорює компаративний аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду. Поєднання цих підходів забезпечує цілісність дослідження на методологічному, теоретичному та технологічному рівнях.

Стосовно відповіді на друге запитання. Авторська концепція інтегративної конвергенції якості вищої освіти полягає в тому, що ефективне управління якістю передбачає гармонізацію універсальних міжнародних стандартів (DSTU ISO 9001:2015, DSTU ISO 21001:2019, DSTU ISO 29993:2017, ESG ENQA) з локальними інституційними, культурними та соціальними особливостями освітнього середовища ЗВО через адаптивну трансформацію, крос-культурний діалог та системне впровадження педагогічних інновацій. Концепція структурована на трьох рівнях: стратегічний – визначення цілей та формування культури якості; тактичний – реалізація конкретних механізмів і процедур; операційний – моніторинг, оцінювання та коригування.

Ця концепція є теоретико-методологічним ядром дослідження і протиставляється механічному перенесенню зарубіжних моделей без урахування українського контексту.

Дубінка Микола Михайлович, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук. У мене два запитання до здобувача. 1. Уточніть структуру готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами? 2. Охарактеризуйте структурно-функціональну модель системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами.

Черненко О.В.: Дякую за запитання. По-першому питанню, слід зазначити, що готовність майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами розглядається як інтегрована особистісно-професійна якість. Готовність має чотирикомпонентну структуру: мотиваційно-ціннісний компонент – стійка внутрішня мотивація до вдосконалення фахових компетентностей та ціннісне ставлення до якості освіти; когнітивний компонент – системне засвоєння знань з проєктного менеджменту, стандартів якості, нормативно-правової бази та принципів PDCA; операційний компонент – практичні уміння планування, організації, контролю та коригування проєктів, застосування технологій Agile, Scrum, Lean та цифрових платформ; рефлексивний компонент – критичне мислення, здатність до самоаналізу та безперервного вдосконалення управлінської діяльності. Кожен компонент має відповідні критерії та показники оцінювання за тривірневою шкалою (високий, середній, низький).

По-другому питанню, слід зазначити, що структурно-функціональна модель системи професійної підготовки майбутніх викладачів до управління освітніми проєктами у ЗВО є багатокомпонентною та цілісною і містить п'ять взаємопов'язаних блоків:

1. Цільовий – мета, завдання, принципи (базові та спеціальні) та шість методологічних підходів.

2. Змістовий – чотири компоненти готовності та три види підготовки (теоретична, практична, методична).

3. Процесуальний – форми, методології (Waterfall, Agile, Hybrid), методи навчання та організаційно-педагогічні умови.

4. Технологічний – практико-орієнтовані, контекстні та проєктні технології, цифрові платформи (Moodle, Canvas, Trello, Microsoft Project) та традиційні засоби.

5. Діагностично-результативний – критерії, показники, рівні готовності, діагностичний інструментарій та результат – сформована готовність. Модель функціонує як відкрита система з механізмами зворотного зв'язку на засадах циклу PDCA та принципів Quality 4.0.

Савченко Наталія Сергіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітніх наук. У мене два питання до здобувача. 1. Коротко схарактеризуйте організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів? 2. Які основні результати було отримано під час педагогічного експерименту?

Черненко О.В.: Дякую за запитання. Відповідь на перше запитання полягає у тому, що у дослідженні визначено й обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок, професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі; г) забезпечення творчого підходу та можливості для професійного саморозвитку майбутніх викладачів у межах групової науково-дослідницької роботи.

Відповідь на друге запитання полягає у тому, що педагогічний експеримент проводився впродовж 2024–2025 навчального року на базі п'яти ЗВО України. У дослідженні взяли участь 298 студентів (експериментальна та контрольна групи по 149 осіб). На констатувальному етапі виявлено низький початковий рівень готовності (середні бали 2,18–2,52, лише 8–14 % на високому рівні). На формувальному етапі в експериментальній групі впроваджувалася авторська система через agile-технології, проєктні симуляції, кейс-стаді, ІКТ-платформи та віртуальні обміни. На контрольному етапі зафіксовано значне покращення в експериментальній групі: приріст високого рівня готовності – 21,4–24,8 %, середні бали зросли на 1,68–1,77 (у контрольній групі – лише на 0,23–0,29). Статистична значущість підтверджена t-критерієм Стьюдента ($t = 12,81$ – $17,26$; $p < 0,001$), великими розмірами ефекту (Cohen's d

= 1,48–2,00), кореляційним ($r = 0,70\text{--}0,75$) та регресійним ($R^2 = 0,69$) аналізами. Результати засвідчили ефективність розробленої системи.

Ляшенко Ростислав Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук. У мене до Вас одне запитання по дисертації. 1. Розкрийте основні принципи управління якістю освітнього проєкту у ЗВО?

Черненко О.В.: Дякую за питання. У ході дослідження було виділено загальні принципи управління освітнім проєктом, які ґрунтуються на засадах педагогіки вищої школи та менеджменту освіти, зокрема: цілеспрямованість, системність, постійний контроль, орієнтація на клієнта (студентоцентризований підхід), ресурсне забезпечення, командна відповідальність, інноваційність, структурована взаємодія та комунікація, а також актуальність результатів. Виділено специфічні принципи управління якістю освітнього проєкту у ЗВО, зокрема: адекватність освітнім стандартам, безпечність освітнього середовища, інтеграція концепції якості в усі процеси ЗВО, академічна доброчесність, безперервне вдосконалення, практична спрямованість, відкритість та прозорість результатів, а також вирішення конфліктів і усунення ризиків.

Бабенко Т. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук. У мене до Вас одне запитання по дисертації. 1. Уточніть практичне значення одержаних результатів дослідження?

Черненко О.В.: Дякую за питання. Розроблені в дослідженні система підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в закладах вищої освіти, навчально-методичні рекомендації, три модульних спеціалізованих курси («Управління освітніми проєктами в ЗВО», «Системи забезпечення якості освіти», «Моніторинг та оцінювання якості освітніх проєктів») та комплексна система діагностики готовності з валідованим інструментарієм можуть бути безпосередньо впроваджені в ЗВО України.

Результати дослідження можуть бути використані ЗВО для:

- вдосконалення навчальних планів і програм підготовки викладачів на рівні магістратури за спеціальністю А1 Освітні науки;
- розробки методичних посібників і навчальних курсів із проєктного менеджменту та управління якістю в освіті;
- впровадження сертифікаційних програм для здобувачів вищої освіти за стандартами РМІ (САРМ, РМР);
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти;
- використання як науково-методичної основи для проєктування освітніх програм у контексті гармонізації вітчизняної вищої освіти зі стандартами ЕНЕА;
- розробки державних і регіональних програм розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні в умовах повоєнного відновлення.

ВИСТУПИЛИ

РЕЦЕНЗЕНТИ: Котелянець Наталка Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка зазначила, що у контексті зростання конкуренції серед надавачів освітніх послуг та посилення вимог до професійної компетентності викладацького складу особливо гостро постає питання якісної фахової підготовки майбутніх педагогів. Такі фахівці мають бути не лише здатними до ефективної викладацької діяльності, але й володіти навичками управління якістю освітніх проєктів у закладах вищої освіти, включаючи планування, моніторинг та оцінку їхньої ефективності. Проблема набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану в Україні, коли система вищої освіти вимушена працювати в екстремальних обставинах: з частими перебоями в електропостачанні, дистанційним форматом навчання, психологічним навантаженням на учасників освітнього процесу та обмеженими ресурсами. Водночас вона має зберігати високі стандарти якості, забезпечувати безперервність навчання та підтримувати конкурентоспроможність українських вищих навчальних закладів на міжнародній арені. Зокрема, перспективним розгадається впровадження міжнародних стандартів систем менеджменту якості (наприклад, ISO 9001 та моделі досконалості EFQM), розвитку проєктно-орієнтованого підходу до навчання, а також застосування сучасних принципів загального менеджменту якості для підвищення ефективності та стійкості освітніх процесів.

Дисертаційне дослідження Черненка Олександра Володимировича на тему «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти» є своєчасним і має значну теоретичну та практичну цінність для розвитку вищої педагогічної освіти. Дисертаційне дослідження виконано до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (нині кафедра освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка) «Соціально-професійне становлення особистості» (реєстраційний № 0116U003481). Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 2 від 09 жовтня 2023 р.), що підтверджує його зв'язок із пріоритетними напрямками розвитку педагогічної науки в Україні.

Дисертаційна робота Черненка О. В. є структурованою, логічно вибудованою та відповідає заявленій меті й завданням дослідження. Здобувачем проведено ґрунтовний аналіз наукових праць вітчизняних (В. Андрущенко, І. Зязюн, Н. Ничкало, Г. Єльнікова, С. Сисоєва, О. Ляшенко, С. Калашнікова, В. Панок) та зарубіжних учених (Л. фон Берталанфі, Дж. Равен, М. Мулдер, Е. Демінг, Дж. Джуран, Ф. Кросбі, Дж. Найт, М. Фуллан, Г. Керцнер, П. Сенге), а також нормативно-правової бази, що регулює якість вищої освіти в Україні та за кордоном.

Проведене дослідження охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із теоретико-методологічними засадами, змістом, методами та формами підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів, що

свідчить про його комплексний характер. Особливо слід відзначити системність підходу здобувача до розв'язання поставленої наукової проблеми, що виявляється в послідовному переході від теоретичного обґрунтування до практичної реалізації та експериментальної перевірки розробленої моделі.

Здобувач опублікував основні результати дослідження у фахових виданнях України та міжнародних наукових журналах, а також апробував їх на науково-практичних конференціях, що підтверджує належну апробацію результатів. Аналіз дисертації та наукових публікацій Черненка О. В. дає підстави стверджувати, що дослідження виконано на високому науковому рівні, а представлені публікації повноцінно відображають зміст усіх п'яти розділів дисертаційної роботи. Результати дослідження є оригінальними, науково обґрунтованими та мають значну цінність для теорії та практики професійної освіти.

Високий рівень виконання поставленого завдання підтверджується використанням широкого спектра методів дослідження, які відповідають меті, об'єкту та предмету дисертації. Здобувач застосував системний підхід для розгляду підготовки викладачів як цілісної системи взаємопов'язаних компонентів, компетентнісний підхід для обґрунтування інтегрованих управлінських компетентностей майбутнього викладача, релятивістський підхід як методологічне підґрунтя авторської концепції інтегративної конвергенції якості, діяльнісний підхід для реалізації проєктно-орієнтованого навчання, особистісно-орієнтований підхід для забезпечення професійного саморозвитку майбутнього викладача та порівняльно-педагогічний підхід для компаративного аналізу вітчизняного й зарубіжного досвіду підготовки педагогічних кадрів.

Методологічна база забезпечує ґрунтовність і достовірність отриманих результатів, а також свідчить про високий рівень оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Здобувач демонструє глибоке розуміння методологічних засад наукового дослідження, вміння обирати адекватні методи відповідно до завдань і інтерпретувати отримані результати.

Використання статистичних методів для обробки експериментальних даних (критерій Шапіро-Вілка для перевірки нормальності розподілу, t-критерій Стюдента для незалежних вибірок, оцінювання розміру ефекту (Cohen's d), кореляційний (коефіцієнт кореляції Пірсона) та регресійний (коефіцієнт детермінації, R^2) аналіз для виявлення взаємозв'язків) підтверджує коректність проведеного педагогічного експерименту та обґрунтованість висновків про ефективність запропонованої моделі. Результати експериментальної роботи свідчать про статистично значущі позитивні зміни в рівні готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів.

Особливу увагу слід приділити вмінню здобувача поєднувати різні методологічні підходи, що забезпечує багатовимірність наукового аналізу та дозволяє отримати всебічне уявлення про досліджувану проблему.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

уперше: розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено систему підготовки майбутнього викладача до управління якістю

освітніми проектами в закладах вищої освіти, що інтегрує релятивістський підхід, принципи Quality 4.0 та проектно-орієнтоване навчання і структурована за чотирма взаємопов'язаними блоками – цільовим, змістовим, процесуальним, технологічним, діагностично-результативним; запропоновано авторську концепцію інтегративної конвергенції якості вищої освіти, згідно з якою ефективне управління якістю передбачає гармонізацію міжнародних стандартів із локальними інституційними та культурними особливостями через адаптивну трансформацію і крос-культурний діалог; концепція структурована на трьох рівнях: стратегічному (визначення цілей, формування культури якості), тактичному (реалізація конкретних механізмів і процедур) та операційному (моніторинг, оцінювання та коригування); визначено та обґрунтовано чотирикомпонентну структуру готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний, рефлексивний компоненти) та відповідну трирівневу шкалу її оцінювання (високий – 4,0–5,0 балів, середній – 2,5–3,9 балів, низький – 1,0–2,4 балів); визначено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок та професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних ІКТ в освітньому процесі; г) створення умов для творчого саморозвитку майбутніх викладачів у межах групової науково-дослідницької роботи.

Уточнено: понятійно-категоріальний апарат дослідження: авторські дефініції «освітнього проєкту» (у вузькому та широкому розумінні), «управління якістю освітніми проектами» та «готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами»; «освітній проєкт» визначено як цілеспрямовану, структуровану, обмежену в часі та ресурсах діяльність, що трансформує педагогічні ідеї у конкретні освітні рішення, спрямовані на формування якісно нових знань, умінь і компетентностей учасників навчального процесу; класифікацію освітніх проєктів за критеріями домінування діяльності (дослідницька, пошукова, творча, рольова, практично-орієнтована), таксономічне ранжування яких за класифікаційними ознаками поступового наростання складності пізнавальної діяльності, ступеня самостійності та автономії учасників, глибини міждисциплінарної інтеграції знань і рівня креативно-інноваційної продуктивності здійснюється від рольових та практично-орієнтованих проєктів (з переважно репродуктивно-імітаційним характером діяльності) через пошукові проєкти до творчих і дослідницьких проєктів (з продуктивно-творчим та інноваційним спрямуванням), предметно-змістовної галузі, характеру координації, кількості учасників і тривалості.

Дістали подальшого розвитку: результати компаративного й контент-аналізу міжнародних практик підготовки викладачів до управління якістю освітніх проєктів і розроблені рекомендації щодо удосконалення пріоритетних

напрямів їх адаптації у вітчизняній системі вищої освіти; зокрема уточнено порівняльний аналіз систем підготовки педагогічних кадрів у закладах вищої освіти Австрії, Великої Британії, Франції, Німеччини, Нідерландів, США та України, розвинено теоретичні підходи до використання академічної мобільності (у дистанційному та гібридному форматах) як інструменту формування кроскультурних управлінських компетентностей в умовах воєнного стану, а також обґрунтовано роль цифрових технологій та ІКТ-платформ (штучний інтелект, VR/AR-технології, Canvas, Moodle) у забезпеченні готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблені в дослідженні система підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в закладах вищої освіти, навчально-методичні рекомендації, три модульних спеціалізованих курси («Управління освітніми проєктами в ЗВО», «Системи забезпечення якості освіти», «Моніторинг та оцінювання якості освітніх проєктів») та комплексна система діагностики готовності з валідованим інструментарієм можуть бути безпосередньо впроваджені в ЗВО України.

Результати дослідження можуть бути використані ЗВО для:

- вдосконалення навчальних планів і програм підготовки викладачів на рівні магістратури за спеціальністю А1 Освітні науки;
- розробки методичних посібників і навчальних курсів із проєктного менеджменту та управління якістю в освіті;
- впровадження сертифікаційних програм для здобувачів вищої освіти за стандартами РМІ (CAPM, PMP);
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти;
- використання як науково-методичної основи для проєктування освітніх програм у контексті гармонізації вітчизняної вищої освіти зі стандартами ЕНЕА;
- розробки державних і регіональних програм розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні в умовах повоєнного відновлення.

Апробація результатів підтверджується актами впровадження та відгуками практиків, що засвідчує реальну практичну цінність дослідження. Результати дослідження вже використовуються в освітньому процесі низки закладів вищої освіти України, що підтверджує їхню затребуваність і ефективність.

Дисертація Черненко О. В. має чітку структуру, яка відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо оформлення дисертаційних робіт. Робота складається з п'яти розділів (з висновками до кожного розділу), загальних висновків, списку використаних джерел і додатків.

Розділи дисертації логічно пов'язані між собою, забезпечуючи цілісність дослідження. Висновки відповідають поставленим завданням і меті дослідження, є конкретними, аргументованими та підтвердженими емпіричними даними.

Список використаних джерел є репрезентативним і включає сучасні вітчизняні та зарубіжні публікації, нормативно-правові документи, що свідчить про ґрунтовність теоретичної бази дослідження. Здобувач продемонстрував глибоке знання наукової літератури з проблеми дослідження та вміння критично аналізувати різні підходи.

Загалом дисертаційне дослідження є завершеним, внутрішньо узгодженим науковим твором, що відповідає всім вимогам до докторських дисертацій.

Під час аналізу дисертації та опублікованих авторських наукових праць Черненка О. В. не виявлено фактів порушення академічної доброчесності, таких як плагіат, компіляція чи фальсифікація. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею, що має значне науково-теоретичне та прикладне значення для педагогіки вищої школи.

Позитивно оцінюючи результати дослідження Черненка О. В., варто зауважити на деяких акцентах дослідження, які могли б покращити роботу:

1. У першому розділі дисертації було б доцільно розглянути більш ґрунтовно сутність та зміст поняття «освітній проєкт» та його складових елементів, а також навести конкретні приклади управління якістю освітніми проєктами в ЗВО.

2. У теоретичній частині роботи (зокрема, Розділ 3) доцільно розширити обґрунтування інтеграції принципів управління якістю освітніми проєктами на засадах класичного менеджменту освіти, наводячи приклади їхнього успішного застосування у вітчизняних та зарубіжних ЗВО.

3. У Розділі 4 доцільно глибше розглянути специфіку професійної підготовки майбутніх викладачів в умовах воєнного стану, зокрема, психологічні аспекти та педагогічні технології, що впливають на формування готовності до управління якістю проєктів.

4. У загальних висновках роботи рекомендовано більш чітко окреслити перспективи подальших досліджень, зокрема щодо довгострокового моніторингу ефективності впровадженої моделі в післявоєнний період та її адаптації до нових викликів європейської інтеграції.

Висловлені зауваження носять рекомендаційний характер і не знижують високого наукового рівня та практичної цінності дисертації.

Дисертація Черненка Олександра Володимировича на тему: «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти», подана на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти є самостійним завершеним дослідженням, що має як теоретичне, так і практичне значення та відповідає чинним вимогам до даного виду робіт і може бути рекомендована до розгляду у спеціалізованій вченій раді за умови доопрацювання.

Рацул Олександр Анатолійович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка зазначив, що проблема, обрана О. В. Черненком для дисертаційного дослідження, є актуальною та відповідає сучасним тенденціям

розвитку системи вищої освіти України. Процеси європейської інтеграції, посилення вимог до забезпечення якості освітньої діяльності, розвиток автономії закладів вищої освіти та необхідність упровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу суттєво змінюють вимоги до професійної діяльності викладача.

У сучасних умовах викладач закладу вищої освіти виступає не лише носієм професійних знань, а й активним учасником управлінських процесів, організатором освітніх змін, здатним ініціювати, розробляти та реалізовувати освітні проекти. Саме тому питання формування готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами набуває особливого значення як для педагогічної науки, так і для практики професійної підготовки фахівців.

Особливої актуальності дослідження набуває в умовах сучасних викликів, коли українські університети потребують фахівців, здатних поєднувати педагогічну майстерність, управлінську компетентність, проектне мислення та відповідальність за якість освітніх результатів.

Відповідно змінюються й підходи до професійної підготовки майбутніх викладачів. Вона має бути спрямована не лише на формування педагогічної майстерності, а й на розвиток здатності працювати в умовах освітніх змін, реалізовувати проектну діяльність та брати участь у процесах управління якістю освіти.

У цьому контексті викладач розглядається як активний суб'єкт розвитку освітнього середовища, здатний не лише адаптуватися до змін, а й виступати їх ініціатором. Тому особливої ваги набуває цілеспрямована підготовка майбутніх викладачів до проектної діяльності, командної взаємодії, прийняття управлінських рішень та відповідального ставлення до результатів освітнього процесу.

Саме з цих позицій дисертаційне дослідження О. В. Черненка є своєчасним, оскільки спрямоване на розв'язання важливої науково-педагогічної проблеми — обґрунтування теоретичних і методичних засад підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами у закладах вищої освіти.

Однією з переваг дисертаційного дослідження є комплексний підхід автора до аналізу проблеми професійної підготовки майбутнього викладача. О. В. Черненко розглядає цей процес не як сукупність окремих педагогічних заходів, а як цілісну систему, у якій взаємопов'язані методологічні підходи, зміст професійної підготовки, організаційно-педагогічні умови та очікувані результати.

Важливим є те, що у дослідженні акцент зроблено на формуванні нового рівня професійної готовності викладача закладу вищої освіти, яка передбачає не лише володіння сучасними педагогічними технологіями, а й здатність здійснювати стратегічне планування, координувати освітні проекти, аналізувати їх результативність та забезпечувати сталі якісні зміни в освітньому середовищі.

Автор переконливо обґрунтовує необхідність інтеграції педагогічної, управлінської та проєктної складових у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів. Такий підхід відповідає сучасним вимогам до розвитку кадрового потенціалу закладів вищої освіти та розширює традиційні уявлення про зміст професійної компетентності науково-педагогічного працівника.

Наукова позиція автора полягає у розгляді професійної підготовки майбутнього викладача як цілісного процесу, спрямованого на формування готовності до педагогічної, управлінської та інноваційної діяльності в сучасному університетському середовищі.

Важливим аспектом дослідження є те, що у дисертаційному дослідженні О.В. Черненко розглядає готовність майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами як складне інтегративне утворення, яке поєднує мотиваційну спрямованість, систему професійних знань, управлінські та проєктні уміння, а також здатність до самоаналізу й удосконалення власної професійної діяльності.

Важливим науковим результатом дослідження є обґрунтування необхідності формування не окремих умінь організації освітнього процесу, а цілісної системи компетентностей, що забезпечують готовність фахівця до ефективної професійної діяльності в умовах динамічного розвитку закладу вищої освіти.

Позитивним є те, що автор пов'язує формування зазначених компетентностей із реальними потребами сучасної вищої освіти, де забезпечення якості розглядається не як окремий адміністративний процес, а як невід'ємна складова професійної діяльності кожного науково-педагогічного працівника.

Науковий інтерес становить авторський підхід до визначення сутності та структури готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами. Дисертантом обґрунтовано, що така готовність має формуватися цілеспрямовано ще у процесі професійної підготовки, оскільки сучасний викладач закладу вищої освіти вже на початку професійної діяльності стикається з необхідністю працювати в командах, реалізовувати освітні ініціативи, брати участь у внутрішніх системах забезпечення якості освіти.

Переконливою є позиція автора щодо необхідності переходу від традиційної моделі підготовки викладача, зорієнтованої переважно на передачу знань, до моделі формування фахівця, здатного управляти освітніми процесами, працювати з інноваціями та відповідати за результати освітньої діяльності.

Таким чином, запропонований у дисертації підхід дозволяє розглядати майбутнього викладача як активного учасника розвитку закладу вищої освіти, який володіє не тільки педагогічними технологіями, а й сучасними інструментами управління якістю освітніх змін.

Вагомим результатом дисертаційного дослідження є розроблення та наукове обґрунтування моделі підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти. Запропонована модель характеризується цілісністю, логічною послідовністю та

відображає взаємозв'язок між метою професійної підготовки, її змістовим наповненням, організаційно-педагогічними умовами реалізації та очікуваними результатами.

Наукова цінність запропонованої моделі полягає в тому, що автор розглядає процес підготовки майбутнього викладача не як завершений етап отримання професійної кваліфікації, а як безперервний процес професійного розвитку, формування здатності до управління змінами, впровадження інновацій та забезпечення якості освітньої діяльності.

Науково обгрунтованим є авторське бачення взаємозв'язку між якістю професійної підготовки викладача та якістю освітніх проєктів, які реалізуються у закладах вищої освіти.

Важливо відзначити, що запропонована модель має не лише теоретичне значення, а й практичний потенціал, оскільки може бути використана для вдосконалення освітніх програм підготовки майбутніх викладачів, організації їхньої практичної діяльності та розвитку систем внутрішнього забезпечення якості освіти в університетах.

Окремої уваги заслуговує методологічна обгрунтованість проведеного дослідження. Автором забезпечено логічний зв'язок між визначеною науковою проблемою, метою, завданнями дослідження та отриманими результатами. Обрані методологічні підходи дали можливість комплексно розглянути процес підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами та визначити шляхи його ефективної реалізації у системі вищої освіти.

Достовірність основних положень і висновків дисертаційної роботи підтверджується використанням комплексу взаємопов'язаних методів наукового дослідження, ґрунтовним аналізом сучасних наукових джерел, узагальненням педагогічного досвіду та результатами експериментальної перевірки запропонованих автором теоретичних положень.

Варто відзначити послідовність наукової позиції дисертанта щодо необхідності поєднання теоретичної підготовки майбутнього викладача із практичним досвідом реалізації освітніх проєктів. Такий підхід забезпечує не лише формування необхідних професійних компетентностей, а й готовність майбутніх фахівців діяти в реальних умовах функціонування сучасного закладу вищої освіти.

Зміст дисертації свідчить про системний характер проведеного дослідження, а сформульовані висновки є логічним узагальненням виконаної наукової роботи та відповідають визначеним дослідницьким завданням.

Вагомою перевагою дисертаційного дослідження є його практична спрямованість та можливість використання отриманих результатів у процесі вдосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти. Розроблені автором теоретичні положення, методичні підходи та практичні рекомендації створюють підґрунтя для оновлення змісту освітніх програм, удосконалення організації освітнього процесу та підвищення якості підготовки науково-педагогічних кадрів.

Особливо цінним є те, що результати дослідження орієнтовані на формування у майбутніх викладачів здатності діяти в реальному освітньому

середовищі, де необхідними є не лише професійні знання, а й уміння управляти процесами розвитку, працювати в команді, приймати обґрунтовані рішення та оцінювати ефективність реалізованих освітніх ініціатив.

Практичне значення роботи також полягає у можливості використання її результатів у системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, діяльності гарантів освітніх програм, робочих груп із розроблення та перегляду освітніх програм, а також у процесах внутрішнього забезпечення якості освіти у закладах вищої освіти.

Таким чином, результати дослідження О. В. Черненка мають прикладний характер і можуть бути використані не лише у підготовці майбутніх викладачів, а й у ширшому контексті розвитку управлінської культури та системи забезпечення якості сучасного університету.

Вважаємо важливим і те, що дослідження виконане в руслі сучасного розуміння університету як відкритої системи, яка повинна швидко реагувати на зміни, співпрацювати із зовнішнім середовищем та впроваджувати інноваційні підходи до організації освітнього процесу.

Зміст дисертаційної роботи відповідає предметній галузі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Дотриманні в роботі принципи академічної доброчесності. Використані в дисертації ідеї інших авторів мають відповідні посилання і використані для підкріплення результатів здобувача.

Дисертаційна робота О. В. Черненка містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати у сукупності розв'язують актуальну наукову проблему. Вважаємо, що подана до захисту дисертаційна робота містить усі ознаки саме сучасного інноваційного фундаментального дослідження.

Позитивно оцінюючи науковий рівень, теоретичну та практичну значущість дисертаційного дослідження О. В. Черненка, вважаємо за необхідне висловити окремі зауваження та побажання, які мають дискусійний характер і можуть бути враховані автором у подальшій науковій роботі.

1. У дисертаційному дослідженні ґрунтовно представлено теоретичні та методичні засади підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами. Водночас, враховуючи активний розвиток цифрової трансформації вищої освіти, доцільним було б ширше розкрити потенціал цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту у процесах розроблення, управління, моніторингу та оцінювання ефективності освітніх проєктів.

2. Заслуговує на схвалення розроблена автором система підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами. Разом із тим, на нашу думку, більш детального висвітлення потребують особливості її практичного впровадження з урахуванням специфіки різних галузей знань, освітніх програм та професійної спрямованості підготовки здобувачів вищої освіти.

3. У роботі переконливо обґрунтовано роль викладача як суб'єкта управління освітніми змінами. Водночас сучасні умови функціонування

українських ЗВО актуалізують питання готовності викладачів реалізовувати освітні проєкти в умовах невизначеності та кризових ситуацій. У цьому контексті перспективним видається подальше дослідження управління якістю освітніх проєктів в умовах суспільних викликів, зокрема воєнного стану та післявоєнного відновлення системи освіти України.

Висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, а лише окреслюють перспективні напрями подальших наукових досліджень із зазначеної проблематики.

Проведений аналіз дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що дослідження Черненка Олександра Володимировича «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти» є самостійною, завершеною науковою працею, у якій представлено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення актуальної науково-педагогічної проблеми професійної підготовки майбутніх викладачів у контексті забезпечення якості вищої освіти. У дисертації отримано науково обґрунтовані результати, що мають вагомe значення для розвитку теорії і методики професійної освіти. Запропоновані автором концептуальні положення, модель та методичні підходи розширюють наукові уявлення про зміст, структуру і механізми формування готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами. Дисертація є самостійним завершеним дослідженням, що має як теоретичне, так і практичне значення та відповідає чинним вимогам до даного виду робіт і може бути рекомендована до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рецензент: Мартін Аліна Миколаївна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка зазначила, що сучасна система вищої освіти України перебуває на етапі реформування, зумовленого процесами інтеграції до європейського освітнього простору, забезпечення високої якості вітчизняного освітнього процесу відповідно до міжнародних стандартів. В умовах диджиталізації освіти, посилення конкуренції на ринку освітніх послуг та зростання вимог до професійної компетентності педагогічних кадрів особливої актуальності набуває проблема фахової підготовки майбутніх викладачів, здатних не лише до ефективної педагогічної діяльності, але й до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адаптації зарубіжного досвіду щодо управління якістю освітніх проєктів до умов української вищої освіти у період військового стану, зокрема впровадження міжнародних стандартів якості (ISO 9001, EFQM), проєктно-орієнтованого навчання та принципів менеджменту якості. У цьому контексті, дисертаційне дослідження Черненка Олександра Володимировича на тему «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти» є своєчасним і має значну теоретичну та практичну цінність для розвитку вищої педагогічної освіти.

Дослідження виконано в межах науково-дослідної теми кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира

Винниченка «Соціальнопрофесійне становлення особистості» (державний реєстраційний № 0116U003481)» (державний реєстраційний № 0120U104567), що підтверджує його зв'язок із пріоритетними напрямками розвитку педагогічної науки в Україні.

Дисертаційна робота Черненка О. В. є структурованою, логічно вибудованою та відповідає заявленій меті й завданням дослідження. Здобувачем проведено ґрунтовний аналіз наукових праць вітчизняних (В. Андрущенко, І. Зязюн, Н. Ничкало, О. Пометун, О. Сухомлинська) та зарубіжних учених (P. Drucker, J. Knight, M. Fullan, D. Hopkins, A. Kerzner, R. Meredith, J. Raven, M. Mulder, J. Juran, E. Deming), а також нормативно-правової бази, що регулює якість вищої освіти в Україні та за кордоном. Дослідження охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із теоретико-методологічними засадами, змістом, методами та формами підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів — все це свідчить про його комплексний характер.

Дисертація складається з п'яти розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Усі розділи дисертації вирізняються послідовним викладом матеріалу, єдністю змісту та чітким виконанням поставлених завдань. Структура роботи є логічною: від аналізу теоретичних засад управління якістю освіти через релятивістський підхід (Розділ 1), вивчення зарубіжного досвіду (Розділ 2), розробки концептуальних засад професійної підготовки майбутніх викладачів у ЗВО (розділ 3) формування готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами (Розділ 4) до експериментальної перевірки ефективності запропонованої системи професійної підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами (Розділ 5).

Здобувач опублікував основні результати дослідження у фахових виданнях України та міжнародних наукових журналах, а також апробував їх на науково-практичних конференціях, що підтверджує належну апробацію результатів. Аналіз дисертації та наукових публікацій Черненка О. В. дає підстави стверджувати, що дослідження виконано на високому науковому рівні, а представлені публікації повноцінно відображають зміст усіх п'яти розділів дисертаційної роботи.

Високий рівень виконання поставленого завдання підтверджується використанням широкого спектра методів дослідження, які відповідають меті, об'єкту та предмету дисертації. Здобувач застосував системний підхід для розгляду підготовки викладачів як цілісної системи взаємопов'язаних компонентів, компетентнісний підхід для визначення професійних компетентностей, необхідних для управління якістю освітніх проєктів, культурологічний підхід для врахування соціокультурних особливостей підготовки викладачів, порівняльно-змістовий підхід для аналізу зарубіжного досвіду та синергетичний підхід для дослідження взаємодії компонентів освітнього процесу.

Методологічна база забезпечує ґрунтовність і достовірність отриманих результатів, а також свідчить про високий рівень оволодіння здобувачем

методологією наукової діяльності. Використання статистичних методів для обробки експериментальних даних (критерій Шапіро-Вілка для перевірки нормальності розподілу, t-критерій Стюдента для порівняння середніх значень, кореляційний та регресійний аналіз для виявлення взаємозв'язків) підтверджує коректність проведеного педагогічного експерименту та обґрунтованість висновків про ефективність запропонованої моделі.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

уперше: розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено систему підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в закладах вищої освіти, що інтегрує релятивістський підхід, принципи Quality 4.0 та проєктно-орієнтоване навчання і структурована за чотирма взаємопов'язаними блоками – цільовим, змістовим, процесуальним, технологічним, діагностично-результативним; запропоновано авторську концепцію інтегративної конвергенції якості вищої освіти, згідно з якою ефективне управління якістю передбачає гармонізацію міжнародних стандартів із локальними інституційними та культурними особливостями через адаптивну трансформацію і крос-культурний діалог; концепція структурована на трьох рівнях: стратегічному (визначення цілей, формування культури якості), тактичному (реалізація конкретних механізмів і процедур) та операційному (моніторинг, оцінювання та коригування); визначено та обґрунтовано чотирикомпонентну структуру готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний, рефлексивний компоненти) та відповідну трирівневу шкалу її оцінювання (високий – 4,0–5,0 балів, середній – 2,5–3,9 балів, низький – 1,0–2,4 балів); визначено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок та професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних ІКТ в освітньому процесі; г) створення умов для творчого саморозвитку майбутніх викладачів у межах групової науково-дослідницької роботи.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблені в дослідженні система підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в закладах вищої освіти, навчально-методичні рекомендації, три модульних спеціалізованих курси («Управління освітніми проєктами в ЗВО», «Системи забезпечення якості освіти», «Моніторинг та оцінювання якості освітніх проєктів») та комплексна система діагностики готовності з валідованим інструментарієм можуть бути безпосередньо впроваджені в ЗВО України.

Результати дослідження можуть бути використані ЗВО для:

- вдосконалення навчальних планів і програм підготовки викладачів на рівні магістратури за спеціальністю А1 Освітні науки;
- розробки методичних посібників і навчальних курсів із проєктного

менеджменту та управління якістю в освіті;

- впровадження сертифікаційних програм для здобувачів вищої освіти за стандартами РМІ (САРМ, РМР);

- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти;

- використання як науково-методичної основи для проєктування освітніх програм у контексті гармонізації вітчизняної вищої освіти зі стандартами ЕНЕА;

розробки державних і регіональних програм розвитку системи. Апробація результатів підтверджується актами впровадження та відгуками практиків, що засвідчує реальну практичну цінність дослідження.

Під час аналізу дисертації та опублікованих авторських наукових праць Черненка О. В. не виявлено фактів порушення академічної доброчесності, таких як плагіат, компіляція чи фальсифікація. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею, що має значне науково-теоретичне та прикладне значення для педагогіки вищої школи.

Позитивно оцінюючи результати дослідження Черненка О. В., варто звернути увагу на деякі аспекти, які могли б посилити роботу:

1. Перший розділ дисертації присвячено «релятивістському підходу» до управління якістю освіти, однак у вступі цей підхід не згадується серед методологічних засад дослідження, де перелічено лише системний, компетентнісний, культурологічний, порівняльно-змістовий і синергетичний підходи.

2. У розділі 2 доцільно було б детальніше розкрити засади формування професійних компетентностей майбутніх викладачів щодо управління якістю освітніми проєктами, описати які саме компетенції досліджував автор.

3. Розділі 2 йдеться про зарубіжний досвід управління якістю освітніх проєктів, однак не вказано, які іноземні країни та освітні системи досліджувалися найбільш детально, окрім загального посилання на «країни Європейського Союзу та інші розвинені країни», саме аналіз зарубіжного досвіду міг би бути доповнений конкретними прикладами педагогічної практики інших країн щодо управління якістю освіти, що посилити б практичну спрямованість дослідження.

4. У розділі 4 було б доречним розглянути проблему професійної підготовки викладачів в умовах специфіки військового стану, зацентрувавши увагу на недоліках дистанційного навчання.

Висловлені зауваження носять рекомендаційний характер і не знижують високого наукового рівня та практичної цінності дисертації.

Дисертація Черненка Олександра Володимировича на тему: «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти», подана на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти є самостійним завершеним дослідженням, що має як теоретичне, так і практичне значення та відповідає чинним вимогам до докторських дисертацій і може бути

рекомендована, за умови доопрацювання, до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

В обговоренні результатів дисертації взяли участь:

Філоненко О. В., доктор педагогічних наук, професор, в. о. завідувача кафедри освітніх наук зазначила, що дисертаційне дослідження О. В. Черненка є актуальним і своєчасним. У сучасних умовах системної трансформації вищої освіти України, зумовленої євроінтеграційними процесами, цифровізацією та реаліями воєнного стану, особливої ваги набуває проблема підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти до управління якістю освітніми проєктами. Автор переконливо довів об'єктивну потребу в системному оновленні професійної підготовки науково-педагогічних кадрів відповідно до принципів Quality 4.0, релятивістського підходу та вимог Європейського простору вищої освіти.

Дисертація відзначається чіткою логікою побудови наукового апарату, ґрунтовним теоретико-методологічним обґрунтуванням та завершеністю дослідження. У результаті проведеного дослідження дисертантом: розкрито теоретичні засади управління якістю освітніми проєктами та уточнено понятійно-категоріальний апарат; здійснено компаративний та контент-аналіз міжнародних практик підготовки викладачів; обґрунтовано авторську концепцію інтегративної конвергенції якості вищої освіти; розроблено та спроектовано структурно-функціональну модель системи підготовки; визначено методичний та критеріальний апарат оцінювання готовності; експериментально перевірено ефективність запропонованої системи.

Упровадження результатів дослідження О. В. Черненка позитивно вплинуло на процес підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами та сприяло формуванню в них інтегрованих управлінських компетентностей. Робота відзначається творчим підходом, аргументованістю положень, доказовістю висновків та новими підходами до розв'язання актуальної наукової проблеми.

Отже, дисертаційну роботу Черненка Олександра Володимировича на тему «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти», подану на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, слід вважати завершеним, самостійно виконаним дослідженням, що відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендованим до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Дубінка Микола Михайлович, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук наголосив на високій актуальності та практичній значущості дослідження. Сучасні виклики, пов'язані з воєнним станом, цифровою трансформацією освіти та необхідністю гармонізації вітчизняної системи вищої освіти з європейськими стандартами якості, актуалізують потребу у викладачах нового типу – викладачах-менеджерах якості, здатних ефективно управляти освітніми проєктами.

У дисертації чітко сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Автор обґрунтував авторську концепцію інтегративної

конвергенції якості вищої освіти, розробив п'ятиблочну структурно-функціональну модель підготовки, виокремив чотирикомпонентну структуру готовності майбутнього викладача (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти) та науково довів ефективність чотирьох організаційно-педагогічних умов. Особливої уваги заслуговує експериментальна частина дослідження, в якій зафіксовано статистично значуще підвищення рівня готовності студентів експериментальних груп ($t = 12,81-17,26$; $p < 0,001$; Cohen's $d = 1,48-2,00$).

Дисертація відзначається системністю наукового пошуку, глибоким аналізом проблеми та практичною спрямованістю отриманих результатів. Вважаю, що робота Черненка О. В. повністю відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, і може бути подана до розгляду у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Окольніча Тетяна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітніх наук підкреслила наукову новизну, обґрунтованість та достовірність результатів дослідження. У дисертації вперше розроблено та експериментально перевірено цілісну систему підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами, обґрунтовано концепцію інтегративної конвергенції якості вищої освіти, визначено чотирикомпонентну структуру готовності та відповідну трирівневу шкалу оцінювання.

Вірогідність одержаних результатів забезпечена методологічною коректністю дослідження, використанням комплексу взаємодоповнювальних методів, репрезентативністю вибірки, пролонгованим характером експериментальної роботи та належним статистичним опрацюванням даних. Позитивні наслідки впровадження результатів підтверджено довідками з п'яти закладів вищої освіти.

Результати дисертаційної роботи висвітлено в 23 наукових працях, які відображають основні результати дослідження (18 – одноосібних), з яких: 5 статей у наукових виданнях, що входять до бази Web of Science Core Collection або Scopus, 16 статей у наукових виданнях, внесених до Переліку наукових фахових видань України, 2 розділи в колективних монографіях. У 25 працях додатково відображено наукові результати докторської дисертації.

Результати проведеного дослідження дають підставу вважати, що концепція дослідження плідна, визначені завдання реалізовано, мета досягнута.

Зазначила, що дисертаційна робота О. В. Черненка є оригінальним, самостійним, завершеним дослідженням, яке має наукову цінність та практичну значущість, і може бути рекомендована до розгляду у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Савченко Наталія Сергіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітніх наук зазначила, що актуальність теми експлікується через гостру потребу в: дефіциті цілісних науково обґрунтованих систем підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми

проектами, які б інтегрували сучасні міжнародні стандарти якості з урахуванням інституційних та соціокультурних особливостей вітчизняної вищої освіти; розробленні ефективної структурно-функціональної моделі формування готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами в умовах євроінтеграції, цифровізації та воєнного стану.

Дисертаційне дослідження Черненка О. В. є цілісною, логічно завершеною науковою працею, що базується на ґрунтовному опрацюванні значного масиву наукових джерел та чинної нормативно-правової бази. Автор обґрунтував концепцію інтегративної конвергенції якості вищої освіти, розробив п'ятиблочну структурно-функціональну модель системи підготовки, визначив чотирикомпонентну структуру готовності майбутнього викладача (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти) та експериментально довів ефективність запропонованої системи.

Авторські положення та висновки відзначаються високим ступенем достовірності, теоретичною обґрунтованістю та ретельною статистичною верифікацією отриманих даних. Експериментальне дослідження, проведене на базі п'яти закладів вищої освіти, засвідчило статистично значуще підвищення рівня готовності студентів експериментальних груп. Сформульовані рекомендації мають чітку практичну спрямованість і можуть бути використані для модернізації професійної підготовки викладачів у закладах вищої освіти.

Варто також визнати, що основні результати та рекомендації виконаного дослідження доведені дисертантом до рівня можливості їх практичного застосування, про що свідчать довідки про впровадження результатів у п'яти закладах вищої освіти.

У висновках викладено найбільш важливі результати дисертації та окреслено можливі напрями продовження дослідження.

Дисертаційну роботу Черненка Олександра Володимировича «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами у закладах вищої освіти» слід вважати завершеним, самостійно виконаним дослідженням і таким, що може бути рекомендованим до розгляду в спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Дубінка Микола Михайлович, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук, підсумовуючи обговорення дисертаційного дослідження Черненка О. В., зазначив, що поступила пропозиція:

1. Рекомендувати дисертаційне дослідження Черненка Олександра Володимировича «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами у закладах вищої освіти» до розгляду у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

2. Затвердити розгорнутий висновок кафедри освітніх наук щодо докторської дисертації Черненка Олександра Володимировича (додається).

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Черненка Олександра Володимировича
«Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми
проєктами у закладах вищої освіти», подану на здобуття наукового
ступеня доктора педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**

Актуальність дослідження. Системна трансформація вищої освіти України, зумовлена євроінтеграційним курсом держави, вимогами Болонського процесу та реаліями воєнного стану, ставить сьогодні перед педагогічною наукою принципово нові складні завдання. Серед пріоритетних напрямів освітньої діяльності особливе місце займає проблема підготовки майбутніх викладачів ЗВО до управління якістю освітніми проєктами. Забезпечення якості освіти слід розглядати з точки зору комплексної управлінської діяльності з планування, організування, мотивації, контролю, координації дій та безперервного вдосконалення освітніх процесів. В умовах, коли понад 70 країн світу інтегрували проєктний менеджмент до систем підготовки педагогічних кадрів (РМІ, 2023 р.), а попит на фахівців із управління якістю в освіті щорічно зростає на 12–15% (ENQA, 2022 р.), актуальність проблематики пошуку шляхів покращення професійної підготовки кадрів для вітчизняної педагогічної науки важко переоцінити.

Найпершим чинником, який посилює актуальність дослідження, є безпрецедентний негативний вплив повномасштабної збройної агресії Росії проти України на функціонування системи української вищої освіти. За даними МОН України, станом на 2024 рік пошкоджено або повністю зруйновано понад 370 об'єктів науково-освітньої інфраструктури; понад 4 млн. українців були вимушені виїхати за кордон, серед яких значна частка – школярі (потенційні вступники), студенти викладачі та науковці ЗВО. Воєнні загрози негативно вплинули на систему української освіти, зумовили масштабний перехід до дистанційних і змішаних форм навчання. Сформувалася потреба у пошуку дидактично гнучких, проєктно-орієнтованих моделях організації освітнього процесу, здатних забезпечувати якість підготовки фахівців в умовах невизначеності та ресурсних обмежень.

Другим чинником, який обумовлює актуальність дослідження, можна вважати кардинальну зміну суспільних очікувань щодо ролі викладача ЗВО в умовах постіндустріального суспільства знань. Якщо традиційна парадигма вищої освіти відводила викладачеві переважно трансляційну функцію – передачу готових знань у межах освітніх компонентів та навчальних програм різних предметів, то у XXI столітті, оновлена концепція академічної підготовки викладачів передбачає принципово іншу конфігурацію фахових компетентностей. Мова йде про здатність прогнозувати освітні результати, управляти навчальними ініціативами як повноцінними проєктами, здійснювати моніторинг якості реалізації освітніх змін та адаптувати зміст підготовки

майбутніх викидачів до мінливих потреб ринку праці. За даними Євростату (2023 р.), понад 68% роботодавців країн ЄС фіксують невідповідність між формальним рівнем кваліфікації випускників ЗВО та їхньою готовністю до виконання проєктно-орієнтованих завдань. Важливо відмітити відсутність умінь та навичок у молодих викладачів керувати і організовувати науково-дослідницьку роботу студентів, використання ІКТ для експериментальної та аналітичної діяльності. Наявна проблема вказує на системні вади у підготовці викладачів для ЗВО.

Потужним каталізатором змін виступають інтеграційні процеси в межах Болонського процесу та Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). Підписання Болонської декларації (1999 р.) та подальший розвиток Стандартів і рекомендацій із забезпечення якості вищої освіти (ESG ENQA, редакція 2015 р.) заклали нормативно-правові засади для фундаментальної перебудови моделей управління якістю в ЗВО усіх країн-учасниць. Для України, яка з 2005 року є повноправним учасником Болонського процесу, такі зміни означають не просто формальну адаптацію кредитно-модульної системи (ECTS), а глибоку трансформацію внутрішніх механізмів забезпечення якості. Викладач ЗВО виступає в ролі носія знань, культури, етики, забезпечує якість освітніх послуг і водночас головним суб'єктом реалізації стандартів на рівні окремої навчальної дисципліни та освітньої програми загалом.

Окремої уваги заслуговує стрімка цифрова трансформація вищої освіти, яка докорінно змінює форми, логіку організації освітнього процесу. Масштабне впровадження дистанційного навчання в українських ЗВО почалося із часів пандемії COVID-19 (2019–2020 рр.), зокрема освітні онлайн платформи (Moodle, Google Classroom), інструментів проєктного менеджменту (Trello, Asana), систем штучного інтелекту (GPT, Gemini) для моніторингу навчального прогресу, а також технологій VR/AR для моделювання управлінських дій та дослідницьких робіт. Відповідно, такі тенденції формують принципово нову дидактичну інфраструктуру, з якою майбутній викладач має вміти взаємодіяти. За даними ЮНЕСКО (2022 р.), заклади вищої освіти, що активно використовують ІКТ-платформи в управлінні якістю освітніх проєктів, демонструють на 23–31% вищий рівень задоволеності здобувачів освітою та на 18% нижчий рівень академічного відсіву. Готовність викладацького персоналу ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти лишається вкрай нерівномірною, що говорить про системну прогалину між технологічним розвитком освітнього середовища закладу вищої освіти та змістом програм підготовки педагогічних кадрів.

Зрештою, актуальність дослідження підсилюється загальноєвропейською тенденцією до концептуального переосмислення ролі університету як організації, яка сама є суб'єктом і об'єктом управління якістю одночасно. Концепція «університету як навчальної організації», принципи Quality 4.0 та студенто-центрованого підходу формують запит на викладача нового типу – викладача-менеджера якості, здатний не лише навчати, а й системно аналізувати, проєктувати освітню діяльність у ЗВО. Підготовка такого фахівця вимагає переосмислення самої логіки педагогічної освіти – від предметно-

дисциплінарної до проєктно-компетентнісної, від репродуктивної до рефлексивно-дослідницької, від індивідуально-педагогічної до організаційно-управлінської. Наведена логіка виступає теоретико-методологічним ядром пропонованого дисертаційного дослідження.

Поняття якості вищої освіти є полісемантичною категорією, яку педагогіка розглядає у трьох взаємодоповнювальних вимірах: нормативно-відповідності (відповідність чинним стандартам та законодавчим вимогам), результативно-компетентнісному (рівень сформованості знань, умінь і ключових компетентностей здобувачів) та процесуально-організаційному (якість організації освітнього процесу й управлінських практик ЗВО). Така багатовимірність унеможливорює однобоке трактування якості освіти і вимагає застосування інтегративних методологічних підходів.

Аналіз нормативно-правового підґрунтя свідчить, що стратегічний вектор реформування вищої освіти України закріплено в Законах України «Про освіту» (2017 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), Постановах КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» № 1187 (2015 р.); «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» № 1341 (2011 р.); «Про затвердження Положення про акредитацію закладів вищої освіти і спеціальностей у закладах вищої освіти та вищих професійних училищах» № 978 (2001 р.); Наказах МОН України «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» № 776 (2018 р.); «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» № 686 (2024 р.), а також Стратегії розвитку вищої освіти на 2022–2032 рр., стандартах ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017, міжнародних документах – ESG ENQA (2015 р.) та рекомендаціях ЮНЕСКО. Наведені документи прямо або опосередковано актуалізують необхідність підготовки науково-педагогічних працівників до ефективного управління освітніми проєктами та забезпечувати належну якість навчального процесу в ЗВО.

Провідні країни ЄС (Фінляндія, Нідерланди, Австрія, Велика Британія, Німеччина, Франція) сформували ефективні моделі підготовки педагогічних кадрів до управління якістю освітніх проєктів, засновані на принципах інституційної автономії, партисипативності та прозорості, широкому застосуванні проєктно-орієнтованого навчання, гнучких методологій управління (Agile, Scrum, Lean), стандартів і документів з якості (ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017, ESG ENQA). Натомість аналіз вітчизняної практики вказує на фрагментарність відповідних програм підготовки, недостатню увагу до формування управлінських компетентностей.

У науковій літературі окремі аспекти проблеми управління якістю освіти (в тому числі освітніми проєктами в закладах вищої освіти) досліджувалися у працях вітчизняних учених (В. Андрущенко, Н. Бахмат, І. Бех, В. Биков, Г. Єльнікова, І. Зязюн, С. Калашнікова, О. Лук'янова, О. Ляшенко, Н. Ничкало, В. Панок, О. Пометун, Н. Рідей, С. Сисоєва, М. Слюсаревський, І. Смирнова та інші) та зарубіжних дослідників (К. Арджиріс,

Л. фон Берталанфі, Дж. Бігс, Р. Ганьє, Е. Демінг, Дж. Джуран, Д. Дірдорф, Г. Керцнер, Ф. Кросбі, М. Мулдер, Дж. Найт, Дж. Равен, П. Сенге, Р. Стейк, М. Фуллан та інші). Разом із тим проблема підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами з урахуванням релятивістського підходу та принципів Quality 4.0 ще не була предметом цілісного дослідження.

Таким чином, актуальність дослідження визначається необхідністю подолання таких *суперечностей* між:

- суспільною потребою у викладачах ЗВО, здатних ефективно управляти якістю освітніх проєктів в умовах євроінтеграції, цифровізації та воєнного стану, і недостатньою сформованістю відповідних управлінських компетентностей у випускників педагогічних спеціальностей;

- розвиненістю зарубіжного досвіду проєктно-орієнтованої підготовки педагогічних кадрів і відсутністю науково обґрунтованих механізмів його адаптації до умов вітчизняної вищої освіти з урахуванням культурних, інституційних та соціальних особливостей;

- потенціалом сучасних цифрових технологій, платформ штучного інтелекту і VR/AR-інструментів для підвищення якості підготовки викладачів та їх недостатньою інтегрованістю до відповідних освітніх програм ЗВО;

- об'єктивною необхідністю впровадження структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами і недостатньою теоретико-методологічною розробленістю відповідних концептуальних засад у педагогічній науці.

Актуальність досліджуваної проблеми, її недостатня обґрунтованість у теоретичних та практичних напрацюваннях, а також необхідність усунення виявлених суперечностей зумовили вибір теми дисертації – **«Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (нині кафедра освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка) «Соціально-професійне становлення особистості» (реєстраційний № 0116U003481). Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 2 від 09 жовтня 2023 р.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів та вирішенні конкретного наукового завдання. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлені власні ідеї і розробки, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані дисертанткою особисто. Використані в дисертації ідеї інших авторів мають відповідні посилання і використані для підкріплення результатів здобувача.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій підтверджена

теоретико-методологічною обґрунтованістю його основних положень; застосуванням методів, адекватних до предмета, мети та завдань дисертації; зіставленням отриманих даних із результатами інших досліджень. Достовірність підтверджується результатами апробації на численних конференціях.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

уперше: розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено систему підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в закладах вищої освіти, що інтегрує релятивістський підхід, принципи Quality 4.0 та проєктно-орієнтоване навчання і структурована за чотирма взаємопов'язаними блоками – цільовим, змістовим, процесуальним, технологічним, діагностично-результативним; запропоновано авторську концепцію інтегративної конвергенції якості вищої освіти, згідно з якою ефективне управління якістю передбачає гармонізацію міжнародних стандартів із локальними інституційними та культурними особливостями через адаптивну трансформацію і крос-культурний діалог; концепція структурована на трьох рівнях: стратегічному (визначення цілей, формування культури якості), тактичному (реалізація конкретних механізмів і процедур) та операційному (моніторинг, оцінювання та коригування); визначено та обґрунтовано чотирикомпонентну структуру готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний, рефлексивний компоненти) та відповідну трирівневу шкалу її оцінювання (високий – 4,0–5,0 балів, середній – 2,5–3,9 балів, низький – 1,0–2,4 балів); визначено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок та професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних ІКТ в освітньому процесі; г) створення умов для творчого саморозвитку майбутніх викладачів у межах групової науково-дослідницької роботи.

Уточнено: понятійно-категоріальний апарат дослідження: авторські дефініції «освітнього проєкту» (у вузькому та широкому розумінні), «управління якістю освітніми проєктами» та «готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами»; «освітній проєкт» визначено як цілеспрямовану, структуровану, обмежену в часі та ресурсах діяльність, що трансформує педагогічні ідеї у конкретні освітні рішення, спрямовані на формування якісно нових знань, умінь і компетентностей учасників навчального процесу; класифікацію освітніх проєктів за критеріями домінування діяльності (дослідницька, пошукова, творча, рольова, практично-орієнтована), таксономічне ранжування яких за класифікаційними ознаками поступового наростання складності пізнавальної діяльності, ступеня самостійності та автономії учасників, глибини міждисциплінарної інтеграції знань і рівня креативно-інноваційної продуктивності здійснюється від

рольових та практично-орієнтованих проєктів (з переважно репродуктивно-імітаційним характером діяльності) через пошукові проєкти до творчих і дослідницьких проєктів (з продуктивно-творчим та інноваційним спрямуванням), предметно-змістовної галузі, характеру координації, кількості учасників і тривалості.

Дістали подальшого розвитку: результати компаративного й контент-аналізу міжнародних практик підготовки викладачів до управління якістю освітніх проєктів і розроблені рекомендації щодо удосконалення пріоритетних напрямів їх адаптації у вітчизняній системі вищої освіти; зокрема уточнено порівняльний аналіз систем підготовки педагогічних кадрів у закладах вищої освіти Австрії, Великої Британії, Франції, Німеччини, Нідерландів, США та України, розвинено теоретичні підходи до використання академічної мобільності (у дистанційному та гібридному форматах) як інструменту формування кроскультурних управлінських компетентностей в умовах воєнного стану, а також обґрунтовано роль цифрових технологій та ІКТ-платформ (штучний інтелект, VR/AR-технології, Canvas, Moodle) у забезпеченні готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблені в дослідженні система підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в закладах вищої освіти, навчально-методичні рекомендації, три модульних спеціалізованих курси («Управління освітніми проєктами в ЗВО», «Системи забезпечення якості освіти», «Моніторинг та оцінювання якості освітніх проєктів») та комплексна система діагностики готовності з валідованим інструментарієм можуть бути безпосередньо впроваджені в ЗВО України.

Результати дослідження можуть бути використані ЗВО для:

- вдосконалення навчальних планів і програм підготовки викладачів на рівні магістратури за спеціальністю А1 Освітні науки;
- розробки методичних посібників і навчальних курсів із проєктного менеджменту та управління якістю в освіті;
- впровадження сертифікаційних програм для здобувачів вищої освіти за стандартами РМІ (CAPM, PMP);
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти;
- використання як науково-методичної основи для проєктування освітніх програм у контексті гармонізації вітчизняної вищої освіти зі стандартами ЕНЕА;
- розробки державних і регіональних програм розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні в умовах повоєнного відновлення.

Результати дослідження *впроваджено* в освітній процес: Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (довідка № 58-н від 10 листопада 2025 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (довідка № 2504 від

10 листопада 2025 р.), Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (довідка № 01/10-778 від 11 листопада 2025 р.), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/37 від 26 листопада 2025 р.), Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (довідка № 01-01-295 від 27 листопада 2025 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, викладені в дисертації, одержано здобувачем самостійно. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, здобувачеві належить: у статті «Improving the quality of education based on the system of continuing education» (співавтори: N. Firsova, O. Bezkorovaina, R. Oleksenko, N. Tsukanova, M. Dubinka, V. Ihnatiev, A. Mykhailov; англійською) – здобувачем обґрунтовано підвищення якості освіти на основі системи неперервної освіти (особистий внесок – 20 %); у статті «Organizational and Legal Cooperative Aspects between Government and Public Institutions as a Key Factor in the Formation of an Efficient and Transparent State Administration System» (співавтори: S. Shatrava, S. Vylkov, Y. Sobol, V. Kondratenko, A. Drozd, M. Azhazha, V. Voronkova, V. Nikitenko; англійською) – автором розкрито організаційно-правові аспекти взаємодії державних і публічних інституцій як чинника формування ефективної та прозорої системи управління (особистий внесок – 20 %); у статті «La educación a distancia en el sistema de factores de adaptabilidad de la esfera social de Ucrania» (співавтори: I. Verkhovod, K. Oleksenko, O. Semenova, O. Mazurenko; іспанською) – дисертантом розглянуто дистанційну освіту в системі чинників адаптивності соціальної сфери України (особистий внесок – 45%); у статті «Environmental Education as a Holistic Cultural Phenomenon in the Professional Training of Future Teachers» (співавтори: O. Filonenko, T. Babenko, V. Chetaikina, A. Butkevych, V. Bilohur; англійською) – здобувачем схарактеризовано екологічну освіту як цілісний культурний феномен у професійній підготовці майбутніх учителів (особистий внесок – 40 %); у статті «Features of the Formation of Project Culture of Future Teachers with the Help of Modern Information Technologies» (співавтори: I. Knysh, N. Podlevska, L. Lysenko, T. Sarkisian; англійською) – автором розкрито особливості формування проєктної культури майбутніх викладачів засобами сучасних інформаційних технологій (особистий внесок – 35 %); у статті «Exploring International Experiences: the Impact of ICT on Education and Digital Rights within the Landscape of Digital Development Challenges and Opportunities» (співавтори: R. Oleksenko, V. Voronkova, V. Nikitenko, N. Tsukanova; англійською) – дисертантом обґрунтовано актуальність вивчення міжнародного досвіду впливу інформаційно-комунікаційних технологій на освіту в контексті викликів цифрового розвитку (особистий внесок – 30 %); у статті «Experience of the Past, Formation of the Future: a Dynamic History of Student-Centered Education» (співавтори: Y. Kozar, M. Kiriachok, S. Poplavska, M. Koshliak; англійською) – здобувачем розкрито генезу та сучасні засади студентоцентрованого підходу в освіті (особистий внесок – 25%).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати

дослідження оприлюднено на науково-практичних конференціях різних рівнів:

– *міжнародних*: «Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти» (Львів, 14–15 вересня 2023); «ΛΟΓΟΣ» – International Scientific and Practical Conference (З'юрих, Швейцарія, 27 жовтня 2023); «ΛΟΓΟΣ» – International Scientific and Practical Conference (Сеул, Республіка Корея, 24 листопада 2023); «Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche» (Болонья, Італія, 26 квітня 2024); «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung» (Цюрих, Швейцарія, 24 травня 2024); «Scientific Practice: Modern and Classical Research Methods» (Бостон, США, 19 липня 2024); «Theoretical and Empirical Scientific Research: Concept and Trends» (Оксфорд, Велика Британія, 2 жовтня 2024); «Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique» (Париж, Франція, 20 вересня 2024); 11th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSS 2024 (Відень, Австрія, 27–30 листопада 2024); 12th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSS 2025 (Відень, Австрія, 2025);

– *всеукраїнських*: Всеукраїнський симпозиум «Реальний сектор економіки України в умовах невизначеності» (Київ, 4 квітня 2024); V Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні практики наукової освіти» (Київ, 10–15 грудня 2025).

Результати дослідження обговорювалися й дістали позитивну оцінку на засіданнях кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (2023–2025 рр.).

Публікації. Результати дисертаційної роботи висвітлено в 23 наукових працях, які відображають основні результати дослідження (18 – одноосібних), з яких: 5 статей у наукових виданнях, що входять до бази Web of Science Core Collection або Scopus, 16 статей у наукових виданнях, внесених до Переліку наукових фахових видань України, 2 розділи в колективних монографіях. У 25 працях, додатково відображено наукові результати докторської дисертації, з них: 15 тез у матеріалах науково-практичних конференцій, 10 праць в інших виданнях.

Оцінка структури дисертації, її мови і стилю викладання. Структура дисертації та логіка викладу матеріалу відображають послідовність виконання основних завдань дослідження. Робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел.

Дисертація написана грамотною українською мовою, стиль викладання матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел.

Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. Результати дисертаційної роботи висвітлено в 23 наукових працях, які відображають основні результати дослідження (18 – одноосібних), з яких: 5 статей у наукових виданнях, що входять до бази Web of Science Core Collection або Scopus, 16 статей у наукових виданнях, внесених до Переліку

наукових фахових видань України, 2 розділи в колективних монографіях. У 25 працях, додатково відображено наукові результати докторської дисертації, з них: 15 тез у матеріалах науково-практичних конференцій, 10 праць в інших виданнях.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові публікації, які відображають основні наукові результати докторської дисертації

Статті у виданнях, що індексуються в міжнародних базах даних
Web of Science Core Collection та/або Scopus:

1. Chemenko O. The Effectiveness of Integrating Artificial Intelligence into Traditional Educational Management Methods to Enhance the Educational Process Quality. *Journal of Education Culture and Society*. 2024. Volume 15. No. 2. P. 533–547. DOI: <https://doi.org/10.15503/jecs2024.2.533.547> (Scopus) (WoS)
2. **Chernenko O.**, Filonenko O., Babenko T., Chetaikina V., Butkevych A., Bilohur V. Environmental education as a holistic cultural phenomenon in the professional training of future teachers. *Collection of scientific papers of the International Multidisciplinary Scientific GeoConference Surveying Geology and Mining Ecology Management, SGEM 2024* (27–30 November 2024, Vienna). Vienna : SGEM. 2024. Volume 24, Issue 4.2. P. 477–484. DOI: <https://doi.org/10.5593/sgem2024v4.2/s19.36> (Scopus)
3. Firsova N., Bezkorovaina O., Oleksenko R., **Chernenko O.**, Tsukanova N., Dubinka M., Ihnatiev V., Mykhailov A. Improving the quality of education based on the system of continuing education. *E3S Web of Conferences. XVI International Scientific-Practical Conference «Actual Problems of Improving Farming Productivity and Agroecology»* (IPFA, 14 June 2024, Dnipro). Dnipro : IPFA. 2024. Volume 538. Art. 05002. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202453805002> (Scopus)
4. Shatrava S., Vylkov S., Sobol Y., Kondratenko V., Drozd A., Azhazha M., Voronkova V., Nikitenko V., **Chernenko O.** Organizational and Legal Cooperative Aspects between Government and Public Institutions as a Key Factor in the Formation of an Efficient and Transparent State Administration System. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*. 2024. Volume 22 (2). P. 7086–7095. DOI: <https://doi.org/10.57239/PJLSS-2024-22.2.00535> (Scopus)
5. Verkhovod I., Oleksenko K., **Chernenko O.**, Mazurenko Y. Distance education in the system of factors of adaptability of the social sphere of Ukraine. *Revista de Trabajo Social – Interacción y Perspectiva*. 2025. P.171–181. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14031670> (WOS)

Статті у наукових періодичних виданнях, включених до переліку наукових професійних видань України:

6. Черненко О. В. Адаптація досвіду зарубіжних країн щодо управління освітніми проектами. *Актуальні питання гуманітарних наук : збірник наукових статей*. 2024. Том. 2. Вип. 2(78). С. 308–315. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-2-47>
7. Черненко О. В. Використання результатів оцінювання для покращення якості

- освітнього процесу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2025. № 218. С. 262–269. RL: DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-218-262-269>
8. Черненко О. В. Державна політика та організація системи управління якістю вищої освіти в Україні. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2024. № 92. С. 220–226. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.92.37>
9. Черненко О. В. Інтерактивні методи навчання як дидактичний підхід до розвитку проектної культури у майбутніх викладачів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 215. С. 277–285. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-215-277-285>
10. Черненко О. В. Інформаційне забезпечення управління якістю освітніми проектами. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 73. С. 222–227. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.42>
11. Черненко О. В. Інформаційні системи та технології управління якістю освітніми проектами. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2024. № 3 (148). С. 132–139. DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2024-3-19>
12. Черненко О. В. Історичні аспекти управління якістю освіти в Україні. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. № 213. С. 383–390. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-383-390>
13. Черненко О. В. Педагогічна модель розвитку управління якістю освітніми проектами майбутніх викладачів. *Педагогічна інноватика : сучасність та перспективи*. 2024. № 4. С. 98–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/peduzhnu/2024-4-15>
14. Черненко О. В. Педагогічні умови управління освітніми проектами майбутніх викладачів математичного профілю. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 214. С. 397–405. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-214-397-405>
15. Черненко О. В. Порівняльний аналіз моделей систем управління якістю вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 2. С. 79–89. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-2-79-89>
16. Черненко О. В. Принципи та функції педагогічного менеджменту у закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2023. № 89. С. 165–169. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.89.31>
17. Черненко О. В. Системний підхід до освітньої досконалості: дослідження взаємозв'язку компонентів якості. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. № 3 (137). С. 127–140. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.03/127-140>
18. Черненко О. В. Управління груповою науково-дослідницькою роботою студентів ЗВО. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 248–256. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-3-248-256>
19. Черненко О. В. Характеристика змістових компонентів моделі розвитку управління якістю освітніх проектів майбутніх викладачів української мови та літератури. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 75. С. 225–230.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/75.43>

20. Черненко О. В. Якість вищої освіти в Україні: аналіз проблем, накопичений досвід та перспективи розвитку. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2025. № 104. С. 152–157. DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.31392/UDU-ps.series5.2025.104.30>
21. Черненко О. В. Науково-практичні засади управління освітніми проєктами у вищій школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 7 (131). С. 99–108. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.07/099-108>

Монографії:

22. Черненко О. В. Адаптація європейського досвіду управління якістю освіти та інноваційною діяльністю. *Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах: колективна монографія / за наук. ред. О. Кравченко, І. Маліновської. Кропивницький-Вроцлав : Вид-во ЦРПЛ, 2025. 661 с. С. 507–534. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/01/МОНОГРАФІЯ.-MONOGRAPH.pdf>*
23. Черненко О. В. Концептуальні засади підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів. *Сучасна освіта в Україні: особливості розвитку в умовах воєнного стану та повоснні перспективи : колективна монографія [електронне видання] / за заг. ред. Я. В. Галети ; наук. ред. Т. Я. Довгої. Центральноукраїнський державний університет імені В. Винниченка. Дніпро : Середняк Т. К., 2024. 660 с. С. 113–137. DOI: <https://doi.org/10.36550/978-617-8139-92-6>*

Наукові публікації, які додатково відображають наукові результати докторської дисертації

Тези в матеріалах науково-практичних конференцій, симпозіумів:

24. Chemenko O. Concepts of Quality Management of Education: From History to Present. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (24 November 2023, Seoul)*. Seoul : UKRLOGOS Group LLC, 2023. P. 179–181. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-24.11.2023.53>.
25. Chemenko O. Organization of pedagogical practice for future teachers based on the project approach. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference «Scientific practice: modern and classical research methods» (19 July, 2024, Boston)*. Boston-Vinnytsia : Primedia eLaunch & UKRLOGOS Group LLC, 2024. Volume VI. P. 230–233. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-19.07.2024.043>.
26. Chemenko O. Pedagogical Conditions for the Formation of Project Competence in Future Teachers in the Process of Professional Training. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference «Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche» (26 April 2024, Bologna)*. Bologna-Vinnytsia : Associazione Italiana di Storia Urbana & UKRLOGOS Group LLC, 2024. P. 335–338. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-26.04.2024.070>.
27. Chemenko O. Quality management of educational projects in higher education

- institutions as a scientific problem. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung»* (24 May 2024, Zürich). Zürich-Vinnytsia : BOLESWA Publishers & UKRLOGOS Group LLC, 2024. P. 345–348. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/2010/2045>.
28. **Chernenko O.**, Liashenko R., Oleksenko R., Ostapets Y., Pyurko O., Arabadzh-Tipenko L. Environmental education as a factor in enhancing the professional training of prospective lecturers. *Proceedings of 12th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – (ISCSS 2025, Vienna)*. Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2025. Vol. 12. Issue 1. P. 627–636. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2025/s05.76>.
 29. Filonenko O., **Chernenko O.**, Balanutsa O., Okolnych T., Semenova O. Assessment of the development of ecological competence in future educators during the implementation of educational projects. *Proceedings of 12th SWS International Scientific Conference on Social Sciences (ISCSS 2025, Vienna)*. Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2025. Vol. 12. Issue 1. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2025/s05.67>.
 30. Knysh I., Podlevska N., **Chernenko O.**, Lysenko L., Sarkisian T. Features of the Formation of Project Culture of Future Teachers with the Help of Modern Information Technologies. *Proceedings of the 11th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSC 2024 (27–30 November 2024, Vienna)*. Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2024. Vol. 11. Issue 1.2. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2024/s08/56>.
 31. Kozar Y., Kiriachok M., Poplavska S., Koshliak M., **Chernenko O.** Experience of the Past, Formation of the Future: A Dynamic History of Student-Centered Education. *Proceedings of the 11th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSC 2024 (27–30 November 2024, Vienna)*. Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2024. Vol. 11. Issue 1.2. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2024/s08/54>.
 32. Oleksenko R., Voronkova V., Nikitenko V., Tsukanova N., **Chernenko O.** Exploring International Experiences: The Impact of ICT on Education and Digital Rights within the Landscape of Digital Development Challenges and Opportunities. *Proceedings of the 11th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSC 2024 (27–30 November 2024, Vienna)*. Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2024. Vol. 11. Issue 1.2. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2024/s08/55>.
 33. Chernenko O. Smart education technologies in higher education: possibilities and prospects of application in Ukraine. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ». VI International Scientific and Practical Conference. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends* (02 october 2024 p., Oxford, UK). Oxford, UK, 2024. Volume 4. C. 359–363. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-02.02.2024.072>
 34. Черненко О. В. Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов і структурно-функціональної моделі формування компетентності з управління

- якістю освітніми проектами майбутніх викладачів. *Інноваційні практики наукової освіти : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції* (10–15 грудня 2025 року, Київ) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. 1054 с. С. 985–993. URL: [https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747925/1/Збірник%20матеріалів%20конференції ПНО%2010-15%2012%2025.pdf?utm_source=chatgpt.com](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747925/1/Збірник%20матеріалів%20конференції%20ПНО%2010-15%2012%2025.pdf?utm_source=chatgpt.com)
35. Черненко О. В. Управління якістю освіти в Україні у контексті євроінтеграційних процесів: юридичний аспект. *Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти»* (14–15 вересня 2023, Львів). Львів : Львівський науковий форум, 2023. С. 50–54. URL: <http://www.lviv-forum.inf.ua/save/2023/14-15.09/Збірник.pdf>
 36. Черненко О. В. Дидактичні засади формування і розвитку проектної культури у викладачів вищих закладів освіти. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (27 October 2023, Zurich). Zurich : UKRLOGOS Group LLC, 2023. P. 189–192. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-27.10.2023.57>
 37. Черненко О. В. Оцінювання стану готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами у ЗВО. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ». Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique : avec des matériaux de la VII conférence scientifique et pratique internationale* (20 september 2024, Paris, France). Paris-Vinnitsia : La Fedeltà & UKRLOGOS Group LLC, 2024. Volume 7. С. 252–256. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-20.09.2024.049>
 38. Черненко О. В. Комерціалізація продуктів інтелектуальної власності освітніх та наукових проєктів. *Реальний сектор економіки України в умовах невизначеності : матеріали Всеукраїнського симпозіуму* (04 квітня 2024 року, Київ). Київ : Університет «Україна», 2024. 183 с. С. 98–101. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/conferencii/2024/zbirnyk_tez_real_sektor_ekonomiky_2024.pdf?utm_source=chatgpt.com
- Інші видання:**
39. Chernenko O. Pedagogical Conditions for the Formation of Future Teachers' Competence in Management of Educational Projects. *International scientific journal «Grail of Science»*. 2024. № 39. P. 512–518. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.10.05.2024.076>
 40. Черненко О. В. Педагогічні засади управління якістю у системі вищої освіти як наукова проблема. *International scientific journal «Grail of Science»*. 2023. № 33. С. 368–370. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.10.11.2023.59>
 41. Черненко О. В. Українська система освіти та виховання молоді за часів Козацької доби. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ»*. (22 December 2023, Boston, USA). С. 327–329. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-22.12.2023.090>
 42. Черненко О. В. Комунікативний менеджмент (лекції та практичні заняття) : навчально-методичний посібник. Кропивницький : Центральноукраїнський інститут розвитку людини Університету «Україна», 2023. 142 с.
 43. Черненко О. В. Концептуальні засади управління якістю освіти за стандартом ISO 9001:2015. *Здоров'я та суспільство в умовах війни : збірник наукових*

- статей. 2025. У 3 т. Т. 1. № 1(5). С. 359–366. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/06/Збірник-Том-1.pdf>
44. Черненко О. В. Методи оцінювання якості освіти у вищій школі: український та європейський досвід. *Здоров'я та суспільство в умовах війни: збірник наукових статей*. 2024. Вип. 1(4). С. 188–199. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2024/05/збірник-2.pdf>
45. Черненко О. В. Особливості застосування коучінгу як методу менеджменту персоналу організації: практичний аспект. *Здоров'я та суспільство в умовах війни: Збірник наукових статей*. 2025. Т. 3. № 1(5). С. 161–172. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/06/Збірник-Том-3.pdf>
46. Черненко О. В. Психолого-педагогічні засади формування управлінських та лідерських компетенцій у команди освітньо-наукового проєкту. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: збірник наукових статей*. 2025. Випуск 1 (7). Том 3. С. 74–83. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/12/Збірник-том-3.pdf>
47. Черненко О. В. Методи управління якістю вищої освіти. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: збірник наукових статей*. 2023. С. 392–398. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2023/12/збірник-виправлено.pdf>
48. Черненко О. В. Поняття «якості вищої освіти» та підходи до її наукового обґрунтування. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: збірник наукових статей*. 2024. Випуск 1 (6). С. 633–642. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2024/12/Збірник-ПРАВИЛЬНО.pdf>

Дисертація Черненка Олександра Володимировича «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти», подана на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти є самостійною та завершеною науковою працею, у якій виконано конкретне наукове завдання – теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено ефективність системи та структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів ЗВО.

Дисертація відповідає вимогам, передбаченим п. 7–9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197).

УХВАЛИЛИ:

1. Рекомендувати дисертаційне дослідження Черненка Олександра Володимировича «Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти» до розгляду у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

2. Затвердити розгорнутий висновок кафедри освітніх наук щодо докторської дисертації Черненка Олександра Володимировича (додається).

З даного запитання відбулося голосування.

Результати голосування:

«за» – 8;

«проти» – немає;

«утримались» – немає.

Постанова і висновок прийняті відкритим голосуванням одноголосно.

Головуючий на засіданні фахового семінару

доктор педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри освітніх наук,

ЦДУ імені Володимира Винниченка

Микола ДУБІНКА

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти

ЦДУ імені Володимира Винниченка

Наталка КОТЕЛЯНЕЦЬ

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри спеціальної освіти

ЦДУ імені Володимира Винниченка

Олександр РАЦУЛ

доктор педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної та початкової освіти

ЦДУ імені Володимира Винниченка

Аліна МАРТИН

«26» грудня 2025 р.

